

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku B.R.
przy uczestnictwie A.Z., M.Z. i K.Z.
o dział spadku, podział majątku wspólnego i zniesienie współwłasności
gospodarstwa rolnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 września 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania A.Z.
od postanowienia Sądu Okręgowego w L.
z dnia 14 lipca 2016 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od uczestniczki A.Z. na rzecz wnioskodawczyni B.R. oraz uczestników M.Z. i K.Z. kwoty po 2.400 (dwa tysiące czterysta) złotych na rzecz każdego z nich tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające

jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżący przedstawiając, jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (por. m.in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100 i z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skonfrontowanie zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by spełniona została przesłanka oczywistej zasadności skargi, o której mowa wyżej. Oczywiście zasadności skargi skarżąca upatruje w tym, że Sąd Okręgowy rażąco naruszył prawo, skoro nie uwzględnił, że dokonany w sprawie podział gospodarstwa rolnego jest sprzeczny z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało wyjaśnione, że przepisy normujące sposób zniesienia współwłasności, w tym sposób zniesienia współwłasności gospodarstwa rolnego, jako podstawowy sposób wyjścia z niepodzielności, ustanawiają podział fizyczny rzeczy, różnicując jedynie przesłanki, które przemawiają przeciwko takiemu sposobowi zniesienia

współwłasności (art. 211 i art. 213 k.c.). W odniesieniu do gospodarstwa rolnego, dopiero jeśli podział między współwłaścicielami byłby sprzeczny z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej, sąd winien odstąpić od podziału i przyznać to gospodarstwo temu współwłaścicielowi, na którego wyrażają zgodę wszyscy współwłaściciele, a z braku takiej zgody temu, który będzie spełniał kryteria podmiotowe z art. 214 k.c. (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2008 r., II CSK 467/07, nie publ.). Przy dokonywaniu wykładni art. 213 k.c. pojęcia sprzeczności z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej nie można utożsamiać jako każdej „niezgodności z tymi zasadami”, a jedynie rażące niezgodności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2016 r., II CSK 107/15, nie publ.).

Z motywów zaskarżonego postanowienia wynika, że Sąd Okręgowy – mając na uwadze okoliczności sprawy - szczegółowo rozważył sposoby zniesienia współwłasności gospodarstwa rolnego, uwzględniając również wnioski płynące z opinii biegłego z zakresu rolnictwa. W ramach istniejącej swobody jurysdykcyjnej Sąd Okręgowy miał uprawnienie do przyjęcia, że lepszym rozwiązaniem, niż przyznanie gospodarstwa jednemu ze współwłaścicieli, będzie jego podział, który jest najbardziej naturalnym sposobem wyjścia ze współwłasności. Sąd ten uwzględnił specyficzne uwarunkowania sprawy, z których wynika, że przyjęte rozwiązanie jest najmniej konfliktogenne i akceptowane przez wszystkich współwłaścicieli, poza skarżącą. Miał na uwadze, że działki przyznane B.R. i K.Z. zwiększą potencjał należących do nich gospodarstw rolnych, a działki przyznane skarżącej mogą być wykorzystane przede wszystkim na cele pozarolnicze.

Okoliczność, że najbardziej optymalnym rozwiązaniem z perspektywy prawidłowej gospodarki rolnej byłoby przyznanie przedmiotu działu jednemu współwłaścicielowi, nie oznacza, że sposób podziału przyjęty przez Sąd jest w okolicznościach sprawy rażąco sprzeczny z tymi zasadami.

Ponadto, istota zarzutów skargi, z którymi skarżąca wiąże jej oczywistą zasadność, polega na zakwestionowaniu poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych, w zakresie dotyczącym wartości przyznanych jej działek,

co nie może być kwestionowane w postępowaniu kasacyjnym (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

W konsekwencji argumentacja przytoczona we wniosku nie wykazuje tezy, że zaskarżone orzeczenie stanowi konsekwencję kardynalnych błędów w zakresie wykładni prawa, których efektem jest orzeczenie oczywiście wadliwe.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 i § 5 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015, poz. 1800) w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2016, poz. 1668).

aj